

POLÍTICA I LEGISLACIÓ EN EDUCACIÓ SOCIAL

Professor: **Pere Solà**

Departament: **Pedagogia Sistemàtica i Social**

Titulació. **Educació Social**

OBJECTIUS:

- Conèixer els conceptes bàsics de política i acció social
- Informar-se de la història de les polítiques socials a nivell internacional, nacional i estatal
- Conèixer el marc normatiu de referència en educació social a l'àmbit internacional, nacional i estatal
- Prendre consciència dels principals col·lectius de necessitat social
- Potenciar la capacitat d'anàlisi i crítica en relació a la intervenció pedagògica en l'àmbit social

CONTINGUTS:

BLOC 1 Política social i acció social: l'acció social en el passat. Necessitats socials i factors de risc.- Problemes socials i drets socials. Legitimació de l'acció social. Polítiques per la igualtat, compensatòries i d'inserció social. Els estats i l'acció social. Col·lectius de necessitat social.

BLOC 2 Política i benestar social. Benestar social i qualitat de vida. La legislació sobre Serveis Socials. Els serveis socials a Catalunya. Objectius i funcions dels Serveis socials d'Atenció primària i dels Serveis Socials Especialitzats. La mediació familiar.

BLOC 3 El desenvolupament comunitari i l'educació social. Concepte de desenvolupament comunitari. Els indicadors del desenvolupament comunitari. La problemàtica de l'exclusió social. Intervenció socioeducativa en casos de marginació de dones.

BLOC 4 Globalització i educació social. Polítiques d'immigració. La protecció dels nens de carrer a Catalunya. L'acció social i el paper de les associacions voluntàries. Dificultats ètiques per a l'educador. Plantejaments d'educació social a nivell institucional: anàlisi formal de projectes d'intervenció desenvolupats. Educació social i polítiques de pau.

BLOC 5 Infància i família. Models integradors de política de la infància. Marc legal i competències d'atenció a la infància. La protecció del Menor a Catalunya: passat, present i perspectives. Llei de menors desemparats i d'adopció a Catalunya. Convenció dels drets dels infants de les Nacions Unides. Janusz Korczak: l'amor, el respecte de l'infant, l'autogestió i el concepte de l'educació. Les mesures alternatives a l'internament i el paper de l'educador

BLOC 6 Polítiques i legislació sobre la formació permanent d'adults i l'acció educativa de les Escoles d'Adults. La formació dels adults en la història de Catalunya: els ateneus obrers: segle XIX i primera meitat del segle XX. Educació social i gent gran.

METODOLOGIA:

Per a l'assoliment dels objectius abans indicats, el treball de l'alumne es basarà en:

- a) Classes magistrals
- b) Exposició i debat per grups d'un apartat del programa del curs, segons aquest esquema: 1/Mitja hora de presentació pel grup responsable del tema;2/ mitja hora de discussió per grups; 3/ 20 minuts hora de debat conduït pel grup responsable; 4/ 10 minuts de recapitulació i conclusions
- c) Lectura i anàlisi de documents

AVALUACIÓ:

Es valorarà l'estudi i reflexió individuals així com la participació continuada i activa en els treballs de grup mitjançant l'execució acurada i puntual de les activitats proposades.

Es tindrà en compte, doncs, l'activitat d'aprenentatge i participació en les tasques de classe i l'ampliació de coneixements de política i legislació en educació social.

En concret:

- Es farà una prova de contingut dels temes del programa explicats i/o exposats pel professor o pels alumnes (40% de la nota).

- Exposició en grup d'un tema i debat, amb l'obligació final de donar una memòria de grup sobre el tema exposat i debatut pel grup (40% de la nota). •

Lliurament d'una reflexió crítica individual sobre un llibre de la bibliografia o sobre un document (Llei, decret, declaració, etc.) (20% de la nota final). Aquesta reflexió crítica individual, d'un màxim de cinc fulls, s'ha de donar el dia de l'examen final.

BIBLIOGRAFIA:

Legislació:

Catalana:

- Llei 4/1983, del 9 de març, de cooperatives de Catalunya
- Llei 12/1983, del 14 de juliol, d'administració institucional de la sanitat, i de l'assistència i els serveis socials de Catalunya
- Llei 7/1985, del 14 de maig, de l'Institut per a la Promoció i la Formació Cooperatives
- Llei 14/1985, del 28 de juny, per la qual es regula el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya
- Llei 20/1985, del 25 de juliol, de prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència
- Llei 26/1985, del 27 de desembre, de serveis socials • Llei 29/1985, del 27 de desembre, de modificació de la disposició transitòria segona de la Llei 4/1983, del 9 de març, de cooperatives de Catalunya
- Llei 11/1989, del 10 de juliol, de creació de l'Institut Català de la Dona • Llei 10/1991, del 10 de maig, de modificació de la Llei 20/1985, de prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència
- Llei 13/1991, de l'1 de juliol, de reforma de la Llei 4/1983, del 9 de març, de cooperatives de Catalunya
- Llei 25/1991, del 13 de desembre, per la qual es crea l'Institut Català del Voluntariat
- Llei 38/1991, del 30 de desembre, d'instal·lacions destinades a activitats amb infants i joves
- Llei 14/1993, del 25 de novembre, de modificació del Decret legislatiu 1/1992, del 10 de febrer, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de cooperatives de Catalunya
- Llei 4/1994, del 20 d'abril, d'administració institucional, de descentralització, de desconcentració i de coordinació del sistema català de serveis socials
- Llei 16/1996, de 27 de novembre, reguladora de les actuacions inspectores i de control en matèria de serveis socials i de modificació del Decret legislatiu 17/1994, de 16 de novembre, pel qual s'aprova la refosa de les lleis 12/1983, 26/1985 i 4/1994, en matèria d'assistència i serveis socials
- Llei 3/1997, de 16 de maig, de creació del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya
- Llei 10/1997, de 3 de juliol, de la renda mínima d'inserció
- Llei 6/1998, de 13 de maig, de regulació del funcionament de les seccions de crèdit de les

cooperatives

- Llei 8/1998, de 10 de juliol, de segona modificació de la Llei 20/1985, del 25 de juliol, de prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència
- Llei 10/1981, del 2 de desembre, de creació de l'Institut Català de Serveis a la Joventut
- Llei 8/1988, del 7 d'abril, de l'esport
- Llei 1/1989, del 8 de febrer, de creació de l'Institut Català d'Estudis Mediterranis
- Llei 3/1991, del 18 de març, de formació d'adults
- Llei 2/1993, del 5 de març, de foment i protecció de la cultura popular i tradicional i de l'associacionisme cultural
- Llei 10/1995, del 27 de juliol, de modificació parcial de la Llei 1/1989, del 16 de febrer, de creació de l'Institut Català d'Estudis Mediterranis
- Llei 24/1998, de 30 de desembre, de modificació de la Llei 14/1985, del 28 de juny, per la qual es regula el Consell Nacional de la Joventut de Catalunya Aprovada en la sessió plenària núm. 68.1, tinguda el 15 de desembre (DSPC-P, 103). Publicació: BOPC, 358/V (29 de desembre de 1998); DOGC, 2801 (8 de gener de 1999).
- Llei 1/1982, del 3 de març, de fundacions privades
- Llei 13/1982, del 17 de desembre, de col·legis professionals
- Llei 19/1983, del 14 de juliol, per la qual es crea la Policia Autonòmica de la Generalitat de Catalunya
- Llei 10/1984, del 5 de març, de coordinació de les policies locals de Catalunya
- Llei 13/1984, del 20 de març, sobre la Compilació del Dret Civil de Catalunya
- Llei 15/1984, del 20 de març, del joc
- Llei 17/1984, del 20 de març, de modificació de l'article 85 de la Llei de cooperatives de Catalunya
- Llei 11/1985, del 13 de juny, de protecció de menors
- Llei 21/1985, del 8 de novembre, de modificació de la Llei 1/1982, del 3 de març, de fundacions privades catalanes
- Llei 27/1985, del 27 de desembre, de l'Escola de Policia de Catalunya
- Llei 12/1988, del 21 de novembre, de modificació de la Llei 11/1985, del 13 de juny, de protecció de menors
- Llei 5/1989, del 12 de maig, de creació del Centre d'Iniciatives per a la Reinserció
- Llei 18/1990, del 15 de novembre, de creació del Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada
- Llei 7/1991, del 27 d'abril, de filiacions
- Llei 16/1991, del 10 de juliol, de les policies locals
- Llei 28/1991, del 13 de desembre, de les mutualitats de previsió social
- Llei 37/1991, del 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció
- Llei 39/1991, del 30 de desembre, de la tutela i institucions tutelars
- Llei 10/1994, de l'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat- Mossos d'Esquadra
- Llei 8/1995, del 27 de juliol, d'atenció i protecció dels infants i els adolescents i de modificació de la Llei 37/1991, del 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció
- Llei 10/1996, del 29 de juliol, d'aliments entre parents
- Llei 11/1996, del 29 de juliol, de modificació de la Llei 39/1991, del 30 de desembre, de la tutela i institucions tutelars

- Llei 12/1996, del 29 de juliol, de la potestat del pare i de la mare
- Llei 15/1996, de 15 de novembre, de creació del col·legi d'educadors i educadors socials
- Llei 7/1997, de 18 de juny, d'associacions
- Llei 13/1997, de 19 de novembre, de creació de l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció
- Llei 9/1998, de 15 de juliol, del Codi de família
- Llei 10/1998, de 15 de juliol, d'unions estables de parella
- Llei 19/1998, de 28 de desembre, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua Aprovada en la sessió plenària núm. 68.2, tinguda el 16 de desembre (DSPC-P, 104). Publicació: BOPC, 358/V (29 de desembre de 1998); DOGC, 2801 (8 de gener de 1999).

Espanyola:

••••

Ley Orgánica 1/1996 de protección jurídica del Menor(...). Guía explicativa (1997), Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Madrid

Ley Orgánica 5/2000, de 12 de enero, reguladora de la responsabilidad penal de los menores

Ley Orgánica 8/2000, de 22 de diciembre, de reforma de la Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social

Ley Orgánica 10/1998, de 26 de septiembre General Penitenciaria

Europa, documentació legal:

<http://www.europarl.eu.int/>

Estudis:

BALLESTER,L. (1999), *Teoría de las necesidades*, Síntesis, Madrid

BORRÀS,J.M.(ed.) (1996), *Historia de la Infancia en la España Contemporánea (1814-1936)*, Ministerio Trabajo y Asuntos Sociales/ Fund. Germán Sánchez Rupérez, Madrid

CABRA, M.A.,etc. (1986), "El marco jurídico internacional y estatal del bienestar social en España", *Cuadernos de Acción Social*, sept.-oct. 58

CARIDE,J.A.(2000), *Educación social y políticas culturales*, Univ. de Santiago de Compostela

COBO,C.(1984), "Algunas consideraciones sobre la protección a la infancia en España", *Menores*,2, 16-35

COHEN,E./ FRANCO,R.(1992), *Evaluación de proyectos sociales*, S. XXI, Madrid

CRESPO, Ma. Teresa & RIMBAU, Cristina (1998): "Els serveis socials a Catalunya", a Giner, S.: *La societat catalana*. Barcelona, Institut d'Estadística de Catalunya, p. 733-756.

COLTON,M. J./HELLINCKX,W.(1993), *Child care in the EC*, Arena, Aldershof

DEFENSOR DEL PUEBLO(1991), *Menores*, Publicaciones del Defensor del Pueblo,Madrid

DeMause,LI.(1982), *Historia de la Infancia*, Alianza Ed.,Madrid

DE LEO,G.(1981), *La Justicia de Menores*, Teide, Barcelona

DELGADO,B.(2000), *Historia de la Infancia*, Ariel, Barcelona

GENERALITAT DE CATALUNYA (1997): *Mapa de Serveis Socials 1996*. Barcelona, Departament de Benestar Social.

JIMÉNEZ,E.(2001), *Legislación del Menor*, Tecnos, Madrid

KORCZAC; J (1999), *Com estimar l'infant*, Textos pedagògics, EUMO editorial, Vic.

LÓPEZ,F.(1995), *Necesidades de la Infancia y Protección Infantil. Fundamentación*

- teórica, clasificación y criterios educativos*
- MARCH,M.X., ORTE,C.(1993), “La conceptualización política de la evaluación de los servicios sociales”, *Pedagogía Social*, 8,49, València
- MATO,J.C.(1994), “Perspectivas de las políticas de infancia en la Europa de los noventa”, in: *Investigación y políticas de infancia en Europa en los años 90. Seminario Europeo*, Ministerio de Asuntos Sociales, Madrid
- MERINO,J.V.(1989), “La “inadaptación y delincuencia juvenil” como objeto de la pedagogía social”, *Revista de Pedagogía Social*, 4, 91-106
- MONTSERRAT, Julia (1994): *Alternatives a la institucionalització en serveis socials. Experiències a Anglaterra, França i Itàlia*. Barcelona, Departament de Benestar Social, Generalitat de Catalunya
- PALACIOS,J. (1987), “La enseñanza en las instituciones españolas para “reforma” de menores(V): la “Ley Tolosa” y los comienzos del siglo XX”, *Menores*,a.IV,4ª época, 5,29-38
- PALACIOS,J. (1997), *Menores marginados. Perspectiva histórica de su educación e integración social*, CCS,Madrid
- PEDREIRA,J.L.(1992), *Historia de la Legislación para la Infancia en España. Una revisión crítica*, AEN, Madrid
- PERDOMO,J.G. (1990), *Servicios Sociales. Leyes Autonómicas*, Ministerio de Asuntos Sociales, Madrid
- PETRUS,A.(ed.) (1997), *Pedagogía Social*, Ariel,Barcelona
- SÁNCHEZ,J.J./ OVIEDO,E. (1989), Breve Historia de la Infancia, *Menores*
- SOLÀ i GUSSINYER,P. (1978), *Els ateneus obrers i la cultura popular a Catalunya*, La Magrana, Barcelona.
- UNICEF(1998), *Convención sobre los Derechos del Niño*, Comité Español de UNICEF, Madrid
- VARGAS,B. (1994), *La protección de menores en el ordenamiento jurídico (Adopción, desamparo, tutela automática y guarda de menores. Doctrina, jurisprudencia, legislación autonómica e internacional*, Comares, Granada
- VERHELLEN,E. (1992), “Los derechos del niño en Europa”, *Infancia y Sociedad*, 15, 37-60
- VILABOY,L., etc. (1996), *Normas sobre Justicia de Menores*, Tecnos, Madrid.